

Classificatie Vertrouwelijk

Onderwerp Eindrapportage Werkgroep Herijking Beleidsuitgangspunten

Aan Algemene Kerkenraad

Cc

Van Werkgroep Herijking

Datum 8 februari 2016

1. **Inleiding**

Op 22 juni 2015 heeft de AK een werkgroep ingesteld ten behoeve van de herijking van de beleidsuitgangspunten voor de langere termijn. Het uitgangspunt van de werkgroep is de uitgangspuntennotitie, die in deze zelfde vergadering is vastgesteld. De werkgroep is gevraagd begin 2016 te rapporteren, zodat de AK een en ander kan bespreken in de vergadering van 22 februari 2016.

De werkgroep is vijf maal bijeengekomen. Dat heeft ertoe geleid dat de werkgroep:

- zich een beeld heeft gevormd van de positie van de PgH in 2025 (wat willen we);
- heeft nagedacht over wat dit kan betekenen voor het functioneren van de PgH in 2025 (hoe zouden we er dan uit kunnen zien);
- drie scenario's voor de komende tijd op hoofdlijnen heeft uitgewerkt.

Op voorhand geeft de werkgroep mee dat er nog niet is toegekomen aan een concrete uitwerking van te nemen stappen in de komende jaren. Daar zijn wel beelden over (zie later in de notitie), maar dit komt mogelijk niet overeen met de verwachting van de AK ter zake. Omwille van het bredere gesprek, dat de werkgroep echt noodzakelijk vindt, is ervoor gekozen om de AK in deze fase wel te voorzien van deze rapportage. De werkgroep ziet de rapportage als een hulpmiddel om de bespreking binnen de PgH hierover constructief te kunnen voeren. In de werkgroep zelf is overigens uitdrukkelijk sprake geweest van een constructief overleg.

Het ministerie van predikanten is voorzien van een tussenrapportage d.d. 30 december 2015. Aan Herman 't Hoen is gevraagd, als opsteller van alle PgH begrotingen, om de drie scenario's door te rekenen. Zijn cijfers zowel als de opmerkingen van de predikanten zijn input geweest voor de eindrapportage van de werkgroep. Tijdens de laatste bijeenkomst van de werkgroep op 20 januari 2016 is, mede op basis hiervan, het uit te brengen advies aan de AK besproken.

Tijdens de AK van 24 november 2015 is besloten dat in maart 2016 een gemeenteavond wordt belegd waarin de ontwikkelingen nader worden toegelicht; dit is definitief gepland op 16 maart 2016. Ook is afgesproken dat er op korte termijn

gesprekken in de wijkkerkenraden plaatsvinden (met eventueel gemeenteavonden in de wijken), zo mogelijk al voor 16 maart 2016.¹ Dit kan zeker leiden tot nieuwe inzichten die verwerkt moeten worden in een nader rapport. Definitieve besluitvorming in de AK kan op zijn vroegst voor de zomer 2016 plaatsvinden. Dit betekent ook dat in de AK van februari 2016 al gesproken zal worden over de tijdelijke situatie voor de Morgenster per 1 september 2016.

Opbouw rapportage

Deze rapportage bevat de resultaten van de besprekingen van de werkgroep, en is als zodanig geen verslag van deze besprekingen. De rapportage is als volgt opgebouwd.

1.	Inleiding.....	1
2.	Uitgangspunten PgH 2025.....	3
3.	Uitgangspunten structuur PgH 2025.....	4
3.1.	Algemeen	4
3.2.	Financieel kader.....	4
3.3.	Variabelen	5
3.4.	Situatie Morgenster 1 september 2016	6
4.	Structuur PgH 2025 – ‘mogelijk maken’ – scenario’s	7
4.1.	Scenario A: Voortgaan	7
4.2.	Scenario B: Snoeien en groeien.....	8
4.3.	Scenario C: Over een andere boeg.....	9
5.	Ten slotte	10
6.	Bijlage 1: Financiële doorrekening.....	12
6.1.	Opmerkingen bij de aannames	12
6.2.	Scenario A.....	12
6.3.	Scenario B.....	13
6.4.	Scenario C	13
7.	Bijlage 2: Aannames bij financiële doorrekening.....	14
7.1.	Meerjarenbegrotingen bij de scenario’s van de werkgroep herijking.....	14
7.2.	Uitgangspunten en veronderstellingen.....	14
7.2.1.	Scenario A: Huidige situatie voortzetten.....	14
7.2.2.	Scenario B: 3 wijkgemeenten, plus 1 pioniersplek PgH centraal	15
7.2.3.	Scenario C: Alle wijkgemeenten samenvoegen, 1 PgH centraal	16
7.2.4.	Conclusies vanuit financieel oogpunt	16

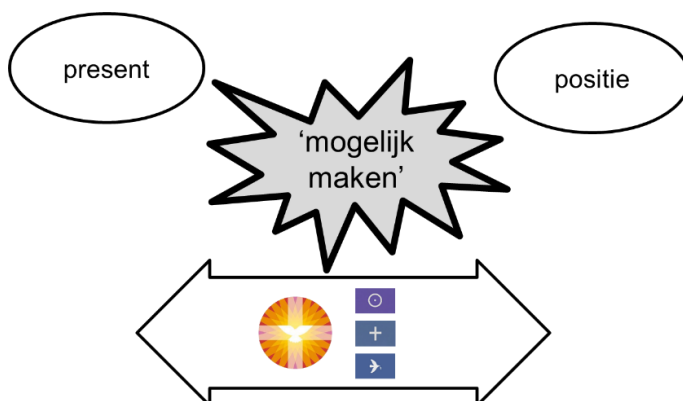
¹ In ieder geval voorzien door de wijkgemeenten Morgenster en Regenboogkerk.

2. **Uitgangspunten PgH 2025**

De werkgroep heeft eerst stilgestaan bij de vraag: waar denken we aan als we ons een beeld vormen over de PgH in 2025? Met name is nagedacht over wat we dan als positief beeld voor ons zien, met daarbij als aanname dat de PgH rond die tijd circa 3.400 leden heeft.² Dit heeft geleid tot het volgende beeld.

kern	positie	present	structuur
<ul style="list-style-type: none"> - samen God kennen, toegroeien naar Christus - goede boodschap - onderlinge band - geloofsinhoud/ opvoeding/ beleving - participatie - een thuis vinden - plek van studie, theologie bedrijven - PgH: geloof, hoop & liefde - het verwachten van de Geest 	<ul style="list-style-type: none"> - interactie - open - gemeenschap - jongeren - samenwerken - nieuwe initiatieven - diversiteit en duidelijkheid - profiel - verbinding met andere kerken - missionaire visie - predikanten: team en visie 	<ul style="list-style-type: none"> - dienend - rustpunt - NL niet enige taal - kerk 24/7 open - mens in nood - relatie scholen, maatschappij e.d. - events met boodschap - zondagse diensten - meerdere plekken - kerk in de buurt, eenzamen - bij 'knooppunten' van mensen - maatschappelijk relevante factor - plek van ontmoeting 	<ul style="list-style-type: none"> - wijk financieel zelfstandig en flexibel - begroting sluit en bevat investeringsruimte - nieuwe manieren kerk-zijn vinden - 3 wijken - 1 gebouw, meerdere wijken - 1 instituut op meerdere plekken - 1 predikant/wijk; 0,75 FTE - 4 wijken - traject instroom en doorstroom - Noord, Centrum, Zuid - 2 wijken + 1 groeiwijk, diverse predikanten - wijk: vaste predikant (preek/pastoraat) - ten minste 2 wijken (herv./SOW) - ruimte voor groei - groeiwijken/ groepen - wijken met identiteit - voor en door leden, met enkele professionals - lidmaatschap en andere manieren van binding (ook financieel)

Besproken is dat de aspecten 'kern', 'positie' en 'present' het beeld geven van hoe wij de PgH graag zien in 2025; dát willen we graag vorm geven. Het aspect 'structuur' moet dit mogelijk maken (de structuur is dus faciliterend). De kolom 'structuur' hierboven somt verschillende suggesties op die in de werkgroep naar voren zijn gekomen. Hierna worden deze uitgewerkt. Hiervoor heeft de werkgroep scenario's ontwikkeld, maar steeds met het oog op wat we (willen) zijn: kerk van Jezus Christus in Hilversum (zie de figuur hieronder).

² Inschattingen, gebaseerd op de langjarige trend, geven het beeld dat de PgH in 2025 niet meer dan 3.000 leden zal hebben.

3. Uitgangspunten structuur PgH 2025

3.1. Algemeen

De structuur voor de toekomst moet faciliterend en ondersteunend zijn. De werkgroep heeft voor de mogelijke structuur een aantal scenario's geïdentificeerd; deze reiken mogelijkheden voor een structuur aan. Voor de scenario's heeft de werkgroep de volgende uitgangspunten genomen:

- sterke wijken met eigen predikant, ten minste 1 maximaal 5;
- wijkgemeente heeft identiteit: geloofsgemeenschap met een gemeenschappelijk Bijbels referentiekader en met omzien naar elkaar;
- wijk heeft geografische verantwoordelijkheid: wij zijn er voor de Hilversummers en met name op de kruispunten van het leven;
- wijk redelijk zelfstandig, deel van een geheel en solidair met het geheel;
- ruimte voor groei en nieuwe vormen van kerk-zijn, evt. specifieke werker of predikant op inzetten;
- lange termijn financiële stabiliteit.

3.2. Financieel kader

Het aantal kerkleden rond 2025 zal bij een daling van 4% per jaar over 10 jaar nog circa 3.400 zijn. Over deze inschatting kan gediscussieerd worden – en dat is ook gedaan – waarbij ook inschattingen naar voren komen die fors lager zijn. Voor nu hanteren we de bovenstaande aanname. Dit getal verdisconteert slechts deels het aantal kerkgangers (dan wel de actieve gemeenteleden); op dit punt bestaan er tussen de verschillende wijkgemeenten duidelijke verschillen. Voor nu heeft de werkgroep dit laatste aspect niet meegenomen, maar dit kan zeker een punt van aandacht zijn bij de verdere besprekingen c.q. uitwerkingen.

De inkomsten van de PgH dalen naar verwachting niet even snel als het aantal leden; in de doorrekening is rekening gehouden met een daling van de inkomsten met 3% per jaar (gemiddeld).

Wij zijn geroepen om nuchter de feiten onder ogen te zien. Overigens is in de werkgroep nadrukkelijk gedeeld dat de cijfers niet alleszeggend zijn. Wij willen ook tewerk gaan vanuit de positieve verwachting dat God de kerk bewaart en bouwt. Dat betekent dat wij ook willen blijven zoeken naar opbouw en investering.

Om de gedachten cijfermatig te bepalen is er een doorrekening gemaakt van hoe de situatie zich ontwikkelt bij ongewijzigd beleid. De bijlage bevat de details van de doorrekeningen van Herman 't Hoen. Hij heeft ook zichtbaar gemaakt welke aannames hij heeft gebruikt om een berekening te (kunnen) maken. Deze aannames (bijvoorbeeld die aangaande het sluiten van kerkgebouwen) kunnen een invulling zijn maar zijn voor de werkgroep op voorhand niet de voorkeursinvulling. Echter, het is wel bruikbaar gebleken om zodoende enigszins een beeld te krijgen bij de cijfers.

	Begroting	Meerjarenramingen in duizenden euro's									
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
aantal leden	4450	4300	4200	4050	3950	3800	3700	3600	3500	3400	
inkomsten											
bijdragen	709	688	667	647	628	609	591	573	556	539	
rentebaten	118	118	118	117	115	112	108	103	96	88	
wijkgemeenten	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	
totaal inkomsten	910	889	868	847	826	804	782	759	735	710	
uitgaven											
pastoraat	455	411	420	428	436	445	454	463	472	482	
gebouwen	296	306	318	324	331	337	344	351	358	365	
landelijke afdracht	15	15	14	14	13	13	12	12	12	11	
beheer	94	95	97	99	84	86	88	90	91	93	
wijkgemeenten	63	63	63	63	63	63	63	63	63	63	
totaal uitgaven	923	890	912	928	927	944	961	979	996	1014	
saldo	-13	-1	-44	-81	-101	-140	-179	-220	-261	-304	

3.3. Variabelen

In de werkgroep is, mede naar aanleiding van de input van het ministerie van predikanten, nader ingegaan op de 'variabelen' waar de komende jaren op gestuurd zou kunnen worden.

Factor	Overwegingen
Aard en aantal wijken	Een deel van de werkgroep verwacht dat de verschillen tussen de wijkgemeenten in termen van modaliteit zullen afnemen. Anderen zien dat niet op korte termijn gebeuren. De conclusie is dat de PgH in 2025 ten minste zowel een hervormde als een protestantse modaliteit blijft bevatten. Dit sluit ook aan bij de landelijke situatie.
Ruimte voor initiatieven	De werkgroep is van mening dat de PgH structureel ruimte moet creëren voor kerkelijke vernieuwing om zodoende jongeren, gezinnen en mensen buiten de PgH te kunnen bereiken. Vitamine G is een goed voorbeeld van een dergelijk initiatief. De werkgroep schaaft ook initiatieven voor kerkelijke vernieuwing binnen de PgH – gericht op de betrokkenheid van bestaande gemeenteleden – onder dit punt.
Professionele capaciteit	De PgH heeft momenteel 4,75 predikant (afgezien van de tijdelijke inzet van ds. Hazeleger in de Morgenster). Er wordt niet voorzien dat dit de komende jaren af zal nemen. Het beroepen van een nieuwe predikant zal niet zonder meer mogelijk zijn. Inzet van tijdelijke capaciteit, met name in de vorm van kerkelijk werkers, met het oog op jeugdwerk en missionair werk moet overwogen worden en is mogelijk (geen RCBB toestemming nodig).

Factor	Overwegingen
Locaties en gebouwen	<p>Kerkgebouwen hebben een eigen 'pastorale waarde'. De werkgroep is in principe tegen het sluiten van kerkgebouwen. De negatieve gevolgen van sluiting zijn in de regel groter dan de gehoopte positieve effecten. Hierbij geldt wel dat twee wijkgemeenten in organisatorisch opzicht kunnen samengaan, terwijl de beide kerkgebouwen in principe in gebruik blijven voor de erediensten. Als in zo'n geval de wijkkerkenraden en de predikantsformaties samengevoegd worden kan aan efficiency en flexibiliteit gewonnen worden.</p>
Vermogen	<p>De PgH beschikt over een relatief groot vermogen. Dit geldt ook voor een aantal wijken. In de werkgroep is besproken dat de inzet van vermogen ook als variabele gebruikt kan worden. Als kanttekening geldt dat het vermogen ook nu al (ruim) wordt ingezet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tekorten worden al langer aangezuiverd vanuit het vermogen; - de opbrengsten uit vermogen vormen al langer een substantieel deel van de begroting. <p>Ook geldt dat een vermindering van het vermogen tot een daling van de baten uit vermogen leidt, hetgeen weer een leidt tot een grotere afname van het vermogen: een dubbel (en voortgaand!) effect dus.</p> <p>Desalniettemin is de werkgroep van mening dat het vermogen kan worden ingezet. Wel adviseert de werkgroep om als uitgangspunt te hanteren dat het vermogen niet wordt ingezet voor het dekken van oplopende tekorten ten aanzien van de bestaande activiteiten.</p> <p>De werkgroep meent dat met name wijkvermogens aangewend kunnen worden voor activiteiten die gericht zijn op kerkvernieuwing, het bereiken van jongeren en van buitenstaanders. In dit kader kan concreet gedacht worden aan een in tijd bepaalde inzet van kerkelijk werkers met een speciale opdracht. Dit kan ook deels vanuit centraal gebeuren met het oog op de versterking van alle wijken.</p>

3.4. *Situatie Morgenster 1 september 2016*

Op korte termijn zal er zicht moeten zijn op een oplossing voor de Morgenster per 1 september 2016. Concreet betreft dit de predikantsvacature. Na ampele overweging ziet de werkgroep in alle scenario's dat de oplossing op de korte termijn gevonden moet worden vanuit de bestaande predikantenbezetting. De concretisering hiervan zal in nauw overleg met het ministerie moeten plaatsvinden, eventueel ondersteund door een externe vertrouwenspersoon.

4. Structuur PgH 2025 – ‘mogelijk maken’ – scenario’s

In de werkgroep zijn negentien, vaak ten dele overlappende, scenario’s aangedragen. Deze zijn uiteindelijk tot drie scenario’s teruggebracht, te omschrijven als:

- “Voortgaan”;
- “Snoeien en groeien”;
- “Over een andere boeg”.

De werkgroep heeft deze drie scenario’s geconcretiseerd – voor zover dat mogelijk is. De belangrijkste aspecten in dat verband zijn:

- hoe zien wij de situatie in 2025?
- welke stappen te nemen om daar te komen?
- wat zijn de voordelen van dit scenario?
- welke risico’s zien wij daarbij?
- hoe kunnen we deze risico’s mitigeren?

4.1. Scenario A: Voortgaan

Beschrijving

De werkgroep ziet in dit scenario als belangrijkste beleidsuitgangspunten:

- de huidige situatie wordt onverkort voortgezet;
- blijven zoeken naar vernieuwing van geloofsbeleving binnen de PgH-gemeenten;
- meer kerk door de week – ook diensten, maaltijden en kringen;
- potentieel van gemeenteleden daarbij veel beter benutten;
- meer toerusting en samenwerking.

Het grote voordeel van dit scenario is dat de PgH op een herkenbare wijze, in ieder geval voor de eigen leden, blijft functioneren. Lopende initiatieven worden voortgezet, en de wijken blijven opereren vanuit hun bestaande identiteit en kracht. Als voordeel wordt zeker ook gezien dat de wijkgemeenten als geloofsgemeenschappen zoveel mogelijk in stand blijven.

Een meer intensieve samenwerking tussen de wijken is noodzakelijk, willen we alle afzonderlijke wijkgemeenten overeind houden; dat is een randvoorwaarde in dit scenario.

‘Meer samenwerken’ wordt allang gezegd, maar het gebeurt nog te weinig. De krimp brengt mee dat er minder vrijwilligers zijn: zaken moeten dus efficiënter georganiseerd en sommige activiteiten die in alle wijkgemeenten plaatsvinden wellicht gedeeltelijk gecentraliseerd. Te denken valt aan diaconaat, het werk van de jeugdouders, het onderhoud van de gebouwen (‘klusteam’). Hiervoor is het nodig dat de wijken met elkaar om tafel gaan. Centrale aansturing hierbij lijkt onontkoombaar.

Het is verder uiteraard van belang de betrokkenheid, en daarmee het geefgedrag, van gemeenteleden bij de samenwerking en de kerk te vergroten: Wat gaat u hier voor doen!

Risico's

- Er is twijfel aan de financiële haalbaarheid van dit scenario. De doorrekening laat vanaf 2018 oplopende tekorten zien tot EUR 300.000 in 2025.³
- Intensievere samenwerking is tot dusverre niet tot beperkt gelukt en vergt meer centrale sturing. Het is de vraag hoe wijken hier tegenaan kijken.
- Verder zal er op een of andere manier blijvend ruimte moeten worden gecreëerd voor nieuwe, missionaire, initiatieven. In dit scenario zal dat vooral van de eigen inzet van wijken afhangen. Het risico is dat veel kerkelijke inspanningen gericht zullen blijven op de instandhouding van de wijk, hoewel er binnen de PgH duidelijke voorbeelden zijn van het werken aan vernieuwing en aan de wervingskracht van de wijk. Dit kan in dit scenario gestimuleerd worden door vanuit centraal bijvoorbeeld onderzoek te faciliteren (bijvoorbeeld door de inzet van stagiaires).

4.2. Scenario B: Snoeien en groeien

Beschrijving

De werkgroep ziet in dit scenario in principe als belangrijkste beleidsuitgangspunten:

- 3 wijken: 1 hervormd, 2 protestant plus 1 pioniersplek PgH;
- 1 FTE wijkpredikant per wijk, inzet van kerkelijk werkers (centraal een missionair predikant/werker en een jongerenwerker).
- 3 locaties in 2025: noord, centrum, zuid.

Het voordeel van dit scenario is dat er een passende structuur voor het aantal leden staat, terwijl er tegelijkertijd structureel ruimte wordt gecreëerd voor gerichte activiteiten (jongerenwerk, missionair werk). De werkgroep is van mening dat in dit scenario de vier eigen kerkgebouwen in elk geval tot 2025 open kunnen blijven en in 2025 de kosten van 1 kerkgebouw netto op nul komen door afstoting van het kerkgebouw dan wel door kostendekkende exploitatie. Geconstateerd wordt dat twee wijkgemeenten in organisatorisch opzicht kunnen samengaan, terwijl de kerkgebouwen in gebruik blijven voor de erediensten; de geloofsgemeenschappen blijven bestaan en groeien organisch naar elkaar toe.

Verdere discussie over dit scenario leidt ertoe dat in de werkgroep als de meest logische uitwerking wordt gezien (voor 2025):

- organisatorisch als een geheel laten fungeren van Bethlehemwijk en Diependaal;
- organisatorisch als een geheel laten fungeren van Morgenster en Regenboogwijk;
- handhaven van wijkgemeente Centrum in de huidige vorm;
- ruimte creëren op PgH-niveau voor Vitamine G en verdere initiatieven.

³ Hierbij zij nog eens opgemerkt dat de doorrekeningen uiteraard gebaseerd zijn op aannames die ter discussie gesteld kunnen worden, bijvoorbeeld aangaande het niet rendabel krijgen van de gebouwen. Met andere aannames zijn de verwachte tekorten kleiner (of groter, afhankelijk van de inschatting).

Risico's

- Het samengaan van wijken kan leiden tot ledenverlies. Dit zal met name samenhangen met het sluiten van kerkgebouwen, dus in het voorgestelde scenario is dit risico beperkt; wel zal in 2025 1 eigen kerkgebouw worden afgestoten wanneer de exploitatie niet kostendekkend is.
- De tekorten zijn in dit scenario op termijn kleiner dan in 'Voortgaan'. Dit hangt sterk samen met het aantal predikanten en het kostenplaatje van de kerkgebouwen.
- Onderlinge strijd vanwege samenvoegen wijken.

4.3. Scenario C: Over een andere boeg

Beschrijving

De werkgroep ziet in dit scenario als belangrijkste beleidsuitgangspunten:

- alle huidige wijkgemeenten samen laten gaan, 1 PgH (kerkenraad, diaconie etc.);
- in Hilversum inhoudelijke gemeenschappen;
- missionaire gemeente met nieuwe modellen van betrokkenheid.

In dit scenario is er sprake van één kerkenraad en één predikantsformatie. Dit biedt een grote mate van efficiency en flexibiliteit ('minder ballast'). De PgH zal slagvaardiger zijn en zich sneller kunnen aanpassen aan veranderende omstandigheden. Ook zal het onderlinge contact sterker zijn, zo is de verwachting.

Een belangrijk voordeel is dat de werkgroep in dit scenario goede mogelijkheden ziet voor een meer structurele inbedding van missionaire initiatieven, met name omdat de nodige 'overhead' – sommigen noemen het 'ballast' – weggehaald is, hetgeen ruimte creëert. Een ander groot voordeel van dit scenario is dat alles vanuit een nieuw te maken concept opnieuw ter bespreking komt en er gezamenlijke opnieuw vorm gegeven kan worden aan het kerk zijn in Hilversum.

De omgang met gebouwen in dit scenario is in de werkgroep minder aan de orde geweest. De genoemde opties variëren van het afstoten van alle gebouwen (m.u.v. de Grote Kerk) in combinatie met huur van wijklocaties tot het in stand houden van alle gebouwen. Dit scenario kan op termijn leiden tot een sluitende begroting, mits alle gebouwen dan wel afgestoten worden dan wel kostendekkend exploitabel gemaakt worden.

Duidelijk is dat er in dit scenario solide waarborgen moeten worden ingebouwd opdat de verschillende modaliteiten hun eigen plaats kunnen blijven behouden. Zo wordt binnen de PgH bijvoorbeeld zeer gehecht aan de hervormd-gereformeerde prediking in de wijkgemeente Centrum. Ook wordt er binnen de PgH zeer gehecht aan de protestantse modaliteit. Voor beide moeten waarborgen worden ingebouwd, mede tot uiting komend in duidelijke predikantsprofielen.

De uitwerking van dit scenario is in de werkgroep verder niet concreet geworden. Het is 'een sprong in het diepe' en ook een proces waarvan de uitkomst niet duidelijk vaststaat.

Risico's

- De betrokkenheid van de gemeenteleden is primair lokaal en niet PgH-breed. De betrokkenheid van gemeenteleden zal in dit scenario op een andere manier georganiseerd moeten gaan worden.
- Te weinig herkenbaarheid van de kerk ('hun kerk', 'onze kerk') voor de bestaande gemeenteleden, die daardoor af kunnen gaan haken.
- De structuur binnen de bestaande wijkgemeenten (secties, met verantwoordelijke ouderlingen en medewerkers) vervalt en dat betekent een groot verlies aan pastorale kracht. Het 'omzien naar elkaar' valt goeddeels weg.
- Het is de vraag hoe bestaande initiatieven, gericht op kerkelijke vernieuwing, in dit scenario voortgezet kunnen worden.

5. Ten slotte

Met de scenario's heeft de werkgroep een aantal denkrichtingen dan wel mogelijkheden gegeven voor de bezinning op de toekomst van de PgH. Het voordeel van het werken met scenario's is dat men de gedachten wat vrijer kan laten gaan. Daarmee ligt er nu niet een geadviseerd model voor de toekomst voor. Sterker nog: de werkgroep sluit niet uit dat de gesprekken binnen de PgH en binnen de AK zullen leiden tot een andere uitkomst dan een van de scenario's.

Zoals al is opgemerkt ontberen de scenario's een zo concreet mogelijk stappenplan. De werkgroep stelt voor om dit op te stellen als een bepaalde richting zich lijkt af te tekenen. Daarbij roept de werkgroep nadrukkelijk op dat alle PgH-gemeenteleden inzichten, suggesties etc. delen.

De werkgroep vindt het belangrijk om op te merken dat de financiën niet voorop gaan. Wel bevinden we ons in een situatie die tot bezinning leidt. De arbeid in de werkgroep bevestigen het inzicht dat er bij verder ongewijzigd beleid in de komende jaren een onaanvaardbaar groot tekort ontstaat.

- In scenario's A en B is er tot en met 2024 sprake van oplopende tekorten. Dit is overigens niet alleen onwenselijk, maar ook in strijd is met ons Beleidsplan 2014-2018 en met de opgelegde taakstelling RCBB (de meerjarenbegroting komt immers niet in evenwicht in 2020 en zeker niet ná 2020).
- In scenario A is het tekort EUR 304.000.
- Voor scenario B geldt daarbij dat, als in 2025 sprake is van maximaal 4,25 FTE aan pastoraat en 1 kerkgebouw in 2025 vervalt of kostendekkend is, er nog steeds sprake is van een tekort van EUR 157.000.
- Alleen in scenario C, met in 2025 maximaal 3,5 FTE aan pastoraat en het alleen nog beschikken over de Grote Kerk, is sprake van een overschot.

Als we straks nog keuzes willen kunnen maken dan moeten we keuzes maken – anders zitten we in 2025 sowieso op scenario C te koersen. Zoals een van de werkgroepleden het formuleerde: “in feite een keuze tussen aan de ene kant een kerk die present is middels gebouwen en predikanten maar minder ‘georganiseerd’ is tegenover anderzijds een kerk die zich terugtrekt maar voor de ‘overblijvers’ een hoog professioneel serviceniveau handhaaft.” Wellicht is een middenweg ook goed mogelijk, maar de boodschap die de werkgroep wil geven zal duidelijk zijn.

De werkgroep stelt vast dat er nog wel degelijk enkele ‘knoppen’ zijn waaraan gedraaid kan worden, zie ook §3.3. Voorts valt aan de kant van de inkomsten mogelijk nog te winnen door het vergroten van betrokkenheid van de mensen. Qua besparingen zijn er centraal weinig mogelijkheden over: een nieuwe opzet voor het kerkblad zou mogelijk nog iets besparen. Decentraal zijn er mogelijkheden om te besparen op de personele niet-pastorale kosten door een grotere inzet van vrijwilligers dan wel om nieuwe inkomsten uit de verhuur van gebouwen te genereren.

In de gesprekken in de werkgroep werd ook duidelijk dat de PgH qua professionele capaciteit gewend is te denken in predikantsformatie. Dit kan belemmerend werken, zeker in een situatie waarin deze ‘op slot’ zit. Die situatie leidt er ook toe dat de financiële verschillen tussen verschillende scenario’s niet per definitie groot zijn. De werkgroep geeft dan ook nadrukkelijk in overweging om ook andere vormen (kerkelijk werkers, projectpredikanten) in ogenschouw te nemen bij de verdere vormgeving van het werk in de PgH.